

gens fravær fungerer som overlæge (substitution), således at kompetencen ikke kan udøves af underordnet lægeligt personale. Justitsministeriet finder også, at det kan være hensigtsmæssigt, at der i lovteksten tages stilling til, hvordan man forholder sig i de tilfælde, hvor beslutningskompetencen er henlagt til overlægen personligt, men beslutningen nødvendigvis må træffes af underordnet lægeligt personale, f.eks. fordi en patient bliver bragt til sygehuset om natten med henblik på tvangssindlæggelse, og der ikke er mulighed for at forelægge spørgsmålet om tvangssindlæggelse for overlægen.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil det være naturligt at udforme bestemmelserne i psykiatrilovens § 3, stk. 3, om behandlingsplaner, § 21, stk. 1, om den løbende overvågning af, at betingelserne for frihedsberøvelse m.v. er opfyldt, og § 25, stk. 3, 2. pkt., om patientens anmodning om beskikkelse af en anden patientrådgiver fra fortegnelsen over patientrådgivere, således at ordet »overlægen« i disse tilfælde ikke nødvendigvis sigter til overlægen personligt. I disse tilfælde er der ikke spørgsmål om at afgøre, om lovens betingelser for at træffe beslutning om at anvende tvang er opfyldt, og der foreligger derfor ikke særlige retssikkerhedsmæssige hensyn, der taler for, at kompetencen henlægges til overlægen personligt.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund, at § 3, stk. 3, affattes således, at overlægen har ansvaret for, at der opstilles en behandlingsplan for enhver, der indlægges, at patienten vejledes om planens indhold, og at patientens samtykke til stadighed søges opnået. Overlægen skal således ikke nødvendigvis selv opstille behandlingsplanen i det enkelte tilfælde. § 21, stk. 1, foreslås affattet således, at overlægen til stadighed har ansvaret for, at det påses, at frihedsberøvelse, tvangsbehandling, tvangsfiksering, fysisk magt og beskyttelsesfiksering ikke anvendes i videre omfang end nødvendigt. For så vidt angår den formaliserede obligatoriske efterprøvelse af frihedsberøvelse efter § 21, stk. 2, henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse nedenfor. I § 25, stk. 3, 2. pkt., foreslås det, at »overlægen« udgår, således at det af bestemmelsen alene kommer til at fremgå, at en anmodning fra patienten om at få beskikket en anden patientrådgiver, som er optaget på fortegnelsen, så vidt muligt skal imødekommes. Om de pågældende bestemmelser henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, 8 og 11.

Justitsministeriet har overvejet at ændre bestemmelsen i § 37, stk. 1, 1. pkt., (§ 36, stk. 1, 1. pkt., i lovforslagets § 1, nr. 14) om, at sygehusmyndigheden bl.a. skal fremsende en erklæring fra »overlægen« til brug for patientklagenævnets sagsbehandling, således at det alene kræves, at der foreligger en erklæ-

ring fra vedkommende psykiatriske afdeling. Til fordel for en sådan ændring kan tale, at der heller ikke i de tilfælde, der omfattes af § 37, stk. 1, 1. pkt., foreligger særlige retssikkerhedsmæssige hensyn, der gør det påkrævet at henlægge kompetencen til overlægen personligt.

Det må imidlertid anses for at være af væsentlig betydning for patientklagenævnets sagsbehandling, herunder muligheden for at fremskynde klagesagsbehandlingen mest muligt, jf. afsnit 6.1.3. ovenfor, at erklæringen er underskrevet af overlægen selv eller den læge, der i overlægens fravær fungerer som overlæge. Et sådant krav kan være med til at sikre, at der foreligger en fyldestgørende erklæring, når patientklagenævnet skal behandle klagen. Bestemmelsen i § 37, stk. 1, 1. pkt., foreslås på den baggrund videreført i uændret form i § 36, stk. 1, 1. pkt., i lovforslagets § 1, nr. 14, således at ordet »overlægen« i dette tilfælde skal forstås som overlægen personligt eller den læge, der i overlægens fravær fungerer som overlæge. Der vil ikke være noget til hinder for, at erklæringen udarbejdes af en anden læge, når blot erklæringen er tiltrådt af overlægen ved dennes underskrift.

Efter Justitsministeriets opfattelse må der i de øvrige bestemmelser, hvor ordet »overlægen« indgår, jf. afsnit 8.1. ovenfor, indlægges et krav om, at beslutningen skal træffes af overlægen personligt eller af den læge, der i overlægens fravær fungerer som overlæge, således at beslutningskompetencen ikke kan udøves af underordnet lægeligt personale. Det skyldes, at ordet »overlægen« i disse tilfælde anvendes i forbindelse med beslutning om, hvorvidt lovens betingelser for at anvende tvang er opfyldt, og at henlæggelse af kompetencen til overlægen personligt derfor må opfattes som en særlig retssikkerhedsgaranti, jf. herved de 3 landsretsdomme, der er refereret i afsnit 8.1. ovenfor.

Det er i de ovennævnte domme også antaget, at en beslutning, der er henlagt til overlægen personligt, efter omstændighederne kan anses for truffet af overlægen, selv om den i første omgang er truffet af underordnet lægeligt personale, når overlægen efterfølgende tager stilling til den. Justitsministeriet finder, at denne praksis bør lovfæstes, og foreslår derfor, at der som § 4 a i psykiatriloven indsættes en bestemmelse, hvorefter bestemmelserne i § 9, stk. 2, § 10, stk. 1, § 10 a, stk. 1, 1. pkt., § 12, stk. 3, § 13, stk. 2, § 15, stk. 2, og § 21, stk. 2, ikke er til hinder for, at en beslutning under overlægens fravær træffes af en anden læge, når overlægen efterfølgende snarest tager stilling til beslutningen.

Bestemmelsen i psykiatrilovens § 4 a i lovforslagets § 1, nr. 3, indebærer, at de beslutninger, der